Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: .....

Cím: **A tanácsok öt esztendeje**

Írta: Pongrácz Kálmán,
Budapest Főváros Tanácsa végrehajtó bizottságának elnöke

Forrás: Magy. Nemzet

1955. X. 22.

(Hely) (Idő) (Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy: 352.052.0

Hely:

Idő: 1950/1955

Személy:

Helyszám:

Öt évvel ezelőtt az ország népe a szavazóurnákhoz lépett és megválasztotta az államhatalom és államigazgatás újtípusú helyi szerveinek, a legszélesebb tömegszervezeteknek, a tanácsoknak a tagjait. A tanácsok létrehozásának alapvető feltétele volt *a hatalom kérdésének eldöntése, a munkás-paraszt szövetség létrehozása és megszilárditása.* Ez tette lehetővé az alkotmány létrejöttét és megvalósítását, amely megszüntette az államigazgatás burzsoá szerkezetét.

Arra, hogy az államigazgatás vonalán a felszabadulástól kezdve tanácsaink megalakulásáig milyen szervezeti változások állottak be, fővárosi vonatkozásban két lényeges eseményre kell rámutatnunk. Az egyik volt *a kerületi közigazgatás átszervezése* és ezzel egyidejüleg *az ügyintézés decentralizálása.* Ezzel megvalósult az, hogy a különböző szakterületeken, elsősorban a személyzeti, pénzügyi, oktatási, ipari, kereskedelmi, népmüvelési, egészségügyi és általános igazgatási vonalon a központi városigazgatástól számos feladatkör került át *a kerületi igazgatás hatáskörébe.* Ezek a feladatkörök növelték a kerületi igazgatás politikai és gazdasági súlyát, közelebb hozták az ügyintézést a lakossághoz. Ezzel előkészítették, hogy a megalakuló kerületi tanácsok politikai, gazdasági és kulturális szempontból valóban erőteljes szervekké váljanak.

A másik döntő tényező volt *Nagy-Budapest megvalósítása.* A munkásság és a nagyüzemek jelentős része a régi Budapest környékén, az úgynevezett peremvárosokban, Csepelen, Újpesten, Kispesten volt. A régi burzsoá államigazgatás éppen ezeket a területeket tartotta távol Budapesttől, ily módon kívánta biztosítani Budapesten a népelnyomó rendszer politikai súlyát. Nagy-Budapest megalakulásával *a dolgozók tízezrei és velük együtt a legnagyobb üzemek Budapesthez kerültek.* Ezzel fővárosunk és tanácsaink politikai ereje is megnövekedett.

A tanácsokban a dolgozók széles tömegei kapcsolódnak be a kormányzás, az államigazgatás munkájába. Országunknak a szocializmus építése közben elért fejlődése a termelőmunka területén is megváltoztatta az állami feladatokat, amelyek végrehajtására csak a tanácsok képesek: a városi és a községi gazdasági feladatok ellátására, a helyi erőtartalékok feltárására és a népgazdasági terv végrehajtásában való felhasználására.

Az előfeltételek biztosítása után megalakultak tanácsaink. A további feladat az volt, hogy a tanácsok valóban *a legszélesebb tömegszervekké* váljanak. Ki kellett alakítani — és ez sikerült is — azokat a formákat, amelyeken keresztül a dolgozók tömegei bekapcsolódhatnak kezdeményező javaslataikkal, ellenőrző tevékenységükkel a tanács, az államigazgatás, a kormányzás munkájába.

Tanácsaink 1950. október 22-én, alkotmányunk alapján megalkotott 1950. évi I. törvény megvalósulásaként jöttek létre. A törvény kimondja: *»... tanácsok... működési területükön a dolgozó nép egységes államhatalmát képviselik; ... munkájukban közvetlenül a lakosságra támaszkodnak, biztositják a dolgozók tevékeny részvételét, kezdeményezését és ellenőrzését az államhatalom helyi gyakorlásában. A tanácsok, mint a dolgozók legszélesebb tömegszervezetei, feladataik ellátásában a dolgozók egyéb tömegszervezeteivel szorosan együttműködve, a Magyar Dolgozók Pártjának vezetésével mozgósitják a lakosságot a társadalmi, gazdasági és kulturális tevékenységben való fokozottabb részvételre.«*

Dolgozóink magukévá tették a törvény szellemét, s ezt legjobban mutatják az első tanácsválasztás számadatai. A 19 megyei, 140 járási, Budapesttel együtt 54 városi, 26 városi kerületi és 2978 községi tanácsba 5 967 877 választópolgár *145 802 tanácstagot* és 74 575 póttagot választott. Az összes szavazók közül 5 836 755, tehát *97,8 százalék szavazott a Magyar Függetlenségi Népfront jelöltjeire.* A tanácsválasztások hatalmas lépést jelentettek abban az irányban, hogy államhatalmunk kizárólagos birtokosa még inkább és még teljesebben a dolgozó nép legyen. A megválasztott tanácstagok között 23 000 ipari munkás, 103 000 dolgozó paraszt, 11 000 értelmiségi, több ezer kisiparos, kiskereskedő és más dolgozó kisember foglalt helyet. A tanácstagok kétharmada a pártonkívüliek közül került ki. Ez az összetétel alkalmas volt *a munkás-paraszt szövetség további szilárditására és dolgozó népünk minden rétegének bevonására a cselekvő államigazgatási munkába.*

Az első tanácstörvény alapján megválasztott tanácsok négyéves működésük során jó munkát végeztek. Ez a négy esztendő alkalmas volt arra is, hogy *megismerjük a fiatal tanácsrendszer működésének hiányosságait és intézkedéseket tegyünk a hibák kijavítására.* A Magyar Dolgozók Pártjának mind a II., mind a III. kongresszusa nagy figyelmet fordított a tanácsok munkájára és iránymutatásai előbbrevitték a tanácsaink fejlődését. *A III. kongresszus iránymutatásai megteremtették az új tanácstörvény alapjait.*

Az új tanácstörvény megalkotásában az ország egész népe részt vett. A törvénytervezet élénken foglalkoztatta a lakosságot. Tömegével érkeztek a tervezettel foglalkozó levelek. Sok helyen nyilvánosan, kisgyüléseken vitatták meg a készülő törvény tervezetét. A számos javaslat közül *ötezer* alkalmas volt arra, hogy a törvény végleges megfogalmazásánál figyelembe vegyék.

Ez a nagy érdeklődés, az aktivitásnak ilyen megnyilvánulása *megmutatta azt is, hogy négy év alatt milyen jelentős fejlődést értek el tanácsaink és milyen nagy mértékben erősödtek meg az államhatalom helyi szervei.* Megállapithatjuk, hogy a dolgozók mindjobban megismerik a tanácsok jelentőségét, működését és szívesen vesznek részt a tanácsok munkájában.

Az új tanácstörvény, az 1954. évi X. törvény *szélesebb, szilárdabb alapokra* fekteti a tanácsok működését. Kibővíti a tanácsok hatáskörét, növeli felelősségét, tekintélyét. A tanácsok tagjainak választásáról szóló törvény alapján *széleskörű demokratikus választás során a múlt év őszén választották meg az új tanácsok tagjait.* A választásokat több ezer jelölőgyűlés előzte meg, amelyeken a lakosság megtette javaslatát a megválasztandó tanácstagok személyére, a Hazafias Népfront jelöltjeire. Ellentétben az öt év előtti választással, most *a területi elv* alapján választották meg az új tanács tagjait, tehát mindenki a lakóhelyén az őt közvetlenül ismerő lakótársai ruházták fel bizalmukkal. Ily módon *a fővárosban 300 fővárosi és 2949 kerületi tanácstagot* választott a lakosság.

A fővárosi és a kerületi tanácsok öt év alatt jelentős gazdasági eredményeket értek el. Jellemzi ezt például költségvetésünk emelkedése is. 1950-ben csaknem 600 millió forintos költségvetésünk volt, ebben az évben ennek *háromszorosa* a költségvetésünk. 193 986 alkalmazottunk van, akik a tanácsapparátuson kívül 2302 intézetünkben, intézményünkben, illetve 266 vállalatunknál dolgozik.

Hosszan sorolhatnánk a fejlődést jellemző számadatokat, amelyek a városgazdálkodás, termelés és ellátás, valamint a szociális és kulturális ellátottság eredményeit tükrözik. Igy például: a gáztermelés az 1950. évinek 184,4 százaléka; villamosaink az elmúlt évben 822,4 millió utast szállítottak; sütőüzemeink naponta több mint 6000 mázsa kenyeret gyártanak; szakorvosi rendelőinkben 1954-ben 20,4 millió beteget kezeltek; iskoláinkban 10 220 pedagógus neveli gyermekeinket. A tanácsok jelentőségének, gazdasági és pénzügyi önállóságának növelésére, a lakossággal való kapcsolatok erősítésére az országgyűlés, az Elnöki Tanács és a Minisztertanács több fontos rendelkezést hozott. Ezek közé tartozik *a tanácsok gazdasági megerősítéséről* szóló minisztertanácsi határozat is. E fontos határozat alapján dolgoztuk ki *községpolitikai tervünket,* amely valamennyi célkitűzésünket magában foglalja. A terv megvalósítására mozgósítottuk a főváros egész lakosságát és az eddigi eredmények igazolják, hogy célkitűzéseink jók, reálisak voltak.

A tanácsok gazdasági munkájának szélesedésével párhuzamosan fejlődtek *tömegkapcsolataink* is. Az állandó bizottságok mellett működő nagyszámú albizottság, sok száz aktivista munkája bizonyítja, hogy a lakosság magáénak érzi a tanácsot. A tanácstagi beszámolókon elhangzó közérdekű javaslatok — a legutóbbi beszámolókon 23 871 ilyen javaslat volt — mutatják, hogy *a dolgozók törődnek a közügyekkel.*

Az előttünk álló őszi tanácstagi beszámolók során a tanácstagok újból közvetlenül számolnak be a végzett munkáról és meghallgatják a lakosság javaslatait, észrevételeit, amelyekkel a tanács munkáját viszik előbbre. A közeli hónapokban kerül sor a megüresedett tanácstagi helyeknek pótválasztás útján való betöltésére. Ugyancsak nagyjelentőségű esemény *a lakóbizottságok újraválasztása,* ez az őszi-télí hónapokban zajlik majd le. Mindezek a lakosság és a tanács közvetlen kapcsolatát fejezik ki.

Ötéves tanácsaink eddig jól megálltak helyüket. A munkájukban tapasztalt hibákat a dolgozók segítségével mindinkább megszüntetik s a lakosság megelégedéssel látja az érdekeiért folytatott törekvéseket. Ennek következtében *szereti, becsüli a tanácsot, felelősséget érez munkájáért és ezért aktív segitséget is nyújt.*

Tanácsaink igyekeztek megfelelni az alkotmányban foglalt alapelvek valóraváltása során felmerülő feladatoknak. A további fejlődést, az egyre javuló munkát, a még meglevő hibák kijavítását a párt iránymutatása, *a dolgozók cselekvő segítsége* biztosítja. Méltán remélhetjük, hogy a következő öt évben még jobb eredmények jelzik majd tanácsaink munkáját.